

<https://www.edicions.ub.edu/revistes/dialectologiaSP2023/documentos/1941.pdf>

Dialectologia. Special issue, 11 (2023), 147-175.

DOI: 10.1344/DIALECTOLOGIA2023.2023.6

Helga HILMISDÓTTIR & Ásta SVAVARSDÓTTIR *

The Árni Magnússon Institute for Icelandic Studies

helga.hilmisdottir@arnastofnun.is / asta.svavarsdottir@arnastofnun.is

ORCID: 0000-0002-3833-2559 / 0000-0003-1490-9322

Name: íslenska [istlenska] Language-code: ISO 639-1: is, ISO 639-2: isl

ICELANDIC DIALECT CLASSIFICATIONS

Abstract

This article provides an overview of Icelandic dialect classifications. Icelandic shows little geographical variation compared to other Nordic languages, but there are differences on the phonological and lexical level. However, no traditional dialectological studies describing the distinct linguistic varieties and linking them to well-defined geographical areas were conducted. The first field studies had other aims, either to document the language from a lexicographic perspective or to map the distribution of phonological features. The study of pronunciation, which focused mainly on ten specific phonological variables, was highly influential and the more recent studies used similar methods and, whenever possible, the same informants. In these studies, the main interest has been on language change and whether social factors such as age and social status have any effect on the use of dialect features. Together these studies form a longitudinal study of the distribution of phonological variation from a generational and geographic perspective.

Keywords: lexicography, phonology, syntax, sociolinguistics, longitudinal study, Icelandic

CLASSIFICACIONS DIALECTALS DE L'ISLANDÈS

Resum

Aquest article ofereix una visió general de les classificacions dialectals de l'islandès. Aquesta llengua presenta poca variació geogràfica en comparació amb altres llengües nòrdiques, però hi ha diferències a nivell fonològic i lèxic. No obstant això, no s'han fet estudis dialectals tradicionals que descriguin les diferents varietats lingüístiques i les vinculin amb àrees geogràfiques ben definides. Els primers estudis de camp tenien altres objectius, o bé documentar la llengua des d'una perspectiva lexicogràfica o bé cartografiar la distribució dels trets fonològics. L'estudi de la pronunciació, centrat principalment en deu variables fonològiques específiques, va tenir una gran influència i estudis més recents van utilitzar mètodes similars i, sempre que fou possible, els mateixos informants. En aquestes recerques, l'interès principal es va centrar en el canvi lingüístic i si factors socials com ara l'edat i l'estatus social tenien algun efecte en l'ús de les característiques dialectals. En conjunt, aquests estudis constitueixen una recerca longitudinal de la distribució de la variació fonològica des de les perspectives generacional i geogràfica.

Paraules clau: lexicografia, fonologia, sintaxi, sociolingüística, estudi longitudinal, islandès

FLOKKUN ÍSLENSKRA MÁLLÝSKNA

Útdráttur

Þessi grein gefur yfirlit yfir íslenskar mállýskur og þróun þeirra. Landshlutabundin tilbrigði í íslensku eru lítil í samanburði við önnur norræn mál en eigi að síður er nokkur svæðisbundinn munur í framburði og orðaforða. Engar hefðbundnar mállýskurannsóknir þar sem leitast var við að lýsa heildstæðum málafræðum og tengja þau við vel afmörkuð landfræðileg svæði voru gerðar á Íslandi framan af. Fyrstu stóru athuganirnar á svæðibundnum málmun höfðu annað markmið, annaðhvort að skrásetja og lýsa tilbrigðum í orðafari í orðabókasamhengi eða að kanna útbreiðslu staðbundinna framburðareinkenna. Stór rannsókn sem beindist einkum að tilteknum hljóðkerfislegum breytum hafði mikil áhrif og í síðari tíma rannsóknum hafa svipaðar aðferðir verið notaðar. Þá hafa þessar rannsóknir að hluta beinst að sömu málhöfum og fyrr og þær hafa öðrum þæði snúið að málbreytingum og því hvort málfélagslegir þættir eins og t.d. aldur og þjóðfélagsstaða hafi áhrif á þróun mállýskubundinna framburðareinkenna. Saman fela þessar rannsóknir í sér langtíma athugun á útbreiðslu hljóðkerfislegra tilbrigða með tilliti til landfræðilegrar dreifingar þeirra og tíðni frá einni kynslóð til annarrar.

Lykilorð: orðabókafræði, hljóðkerfisfræði, setningafræði, félagsmálfræði, langtímarannsóknir, íslenska